

לצרפת יש צי צבאי ביס-התיכון, הכולל גם ורשאת-מטוסים רבת-רושם, קלמנסו. העוגנת לעיתים קרובות בנמלי היס-התיכון המיזרחי. היא יזריעה שהיא מקבלת על עצמה את הגנת המיבצע.

אך ברגע שהחל המישחק הישראלי בטריפולי, התערער כוחה-הרצון הצרפתי.

גם הצרפתים הבינו כי ממשלת-ישראל לא ייתה מעזה להתנהג כפי שהתנהגה, לולא נהנתה מתמיכה אמריקאית מלאה. נשיא-צרפת ה"שמאלי" פראנסואה מיטראן, משועבר לאמריקאים יותר מקודמיו, אנשי-הימין. אין הוא מוכן לריב עם וושינגטון. גם לא היה לו חשק להיכנס לעימות רציני עם ישראל.

כך התמהמה הצי כולו מול חופי לארנקה שבקפריסין. היוונים לא היו מוכנים, כמוכן, להיקלע למצב שבו יופגזו אוניותיהם בנמל טריפולי, או ייעצרו בלב ים. הצרפתים לא רצו להיקלע למצב שבו יצטרכו לפתוח באש על פגינות היל-הים הישראלי, או לערוך מדרף אחרי צוללות אלמוניות.

אך מצד שני רצו הצרפתים להוכיח שהם מעצמה רצינית, ולשמור על יחסיהם המצוינים עם אש"ף.

עמדת אירופה במשבר זה מגלה מחדש שתי עובדות-יסוד לגבי מצבה של אירופה במרחב: בניגוד לשתי מעצמות-העל, אירופה מעוניינת כאמת בשלום. האינטרס שלה ביציבות המדינית והכלכלית במרחב גדול פי כמה מזה של מעצמות.

חולשתה המדינית של אירופה מונעת ממנה לפעול באופן תקיף ועצמאי. לא זה בלבד שאין אירופה יכולה להתמודד עם ארצות-הברית, אלא שאף ישראל הקטנטנה יכולה להתגרות בה מעט באיך-מפריע.

מחנה השלום: שתיקה רועמת

יום עוד גורם שבלט השבוע בהעדרו מחנה-השלום הישראלי, שהיה מסוגל בשעות-משבר לגייס מאות אלפים להפגנות, שחק השבוע באילו לא היה קיים כלל — ויתכן שזהו המצב לאמיתו.

מלבד כוחות קטנים (מיפלגת האלטרנטיבה,

הוועד נגר המילחמה בלבנון, המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני) התעטף מחנה השלום בשתיקה עמוקה. היונים במיפלגת העבודה, מפ"ם, שלום עכשיו — לא עשו אף אקט קטן אחד כדי לבטא את מחאתם על פעולותיה של ממשלת-ישראל, שמטרתם היא להביא לטבח של אלפי פלסטינים ולחיסול ההגתם הלאומית. כמה דוכרים שלהם גימגמו בכנסת, בטענה שהמיבצע "זיק לישראל".

תמונה זו של כוחות-השלום השנוע עלולה לאשר בעיני הפלסטינים את הששותיהם העמוקים ביותר, שבוטאו לא פעם בשחות פרטיות: שמחנה-השלום הישראלי הוא אשליה, שאי-אפשר לסמוך עליו כשום משבר רציני, שאין זו אלא חבורה של יפיינפש, ללא כוח-רצון וללא תפיסה פוליטית של ממש.

אם זאת תהיה המסקנה של ההנהגה הפלסטינית לגבי מחנה זה — הרי יהיו לכך תוצאות חמורות מאוד לגבי עתיד היחסים בין שני העמים.

הפלסטינים: אש גדולה

שרגעים גדולים בחייו של כל עם שבהם נקבעת דעתו למשך זמן רב, אף מבלי שהוא מודע לכך.

לעם היהודי הו רגעים כאלה ברור האחרון, והם משפיעים כיום על גישת כל יהודי לכעיות העולם.

כיום זה קורה לפלסטינים. בשבועות האחרונים עוקבים ארבעה וחצי מיליון פלסטינים, באשר הם שם, אחרי גורלו של יאסר ערפאת.

ככוויית ובנצרת, ברמשק וברמאללה, בתוניס ובריאד, בבגדאד ובאברד'ני, עוקבים הפלסטינים, גברים ונשים, זקנים וילדים, בנשימה עצורה אחרי הדראמה בעיר-הנמל הלבנונית. הם מתפללים לאללה ולישוע להצלת האיש, שהם רואים בו לא רק את מנהיגם הלאומי, אלא גם התגלמות ישותם הלאומית ותיקוותם לגאולה.

מי שמשחק ברגשות עמוקים כאלה בליבם של מיליוני בני-אדם — משחק באש. מעולם לא היה העם הפלסטיני כה מודע לעובדה שהוא עומד לבדו, שהעולם כולו נגדו, שעליו להתקיים בכוחות עצמו או למות,

כפי שהתברר לו השבוע. הוא יודע עתה שאין לו על מי לסמוך, שסוריה וישראל קשרו נגדו קשר של השמדה, שכל מדינות-ערב עומדות מנגד או משוללות יכולת להושיע. ששתי מעצמות-העל ארישות לגורלו או שמחות להיפטר ממנו, שהירידים המעטים באירופה הם חלושים, שמחנה-השלום הישראלי הוא מישענת-קנה רצוף.

הברה כזאת אינה שוברת עם. היא מחשלת אותו. דווקא היהודים, יותר מכל עם אחר בעולם, אמורים לדעת זאת.

ממשלת-שמיר קיוותה שאם לא יעלה בידה למנוע את יציאת ערפאת ולהשאירו בטריפולי — כדי שהמחבלים ירגו אחד את השני, כריכרי משה ארנס — הרי לפחות ישיגו את יציאתו "על ארבע", כאדם מוכה ומוכס.

תיקווה זו לא התממשה — ואילו היתה לממשלת-ישראל הבנה בלשהי בעניינים פלסטיניים ובסביכולוגיה פלסטינית, היתה יודעת שזוהי תיקווה אווילית.

ערפאת בא לטריפולי מרצונו, בידעו שהיא עלולה להיות מלכודת-מוות. הוא בחר בדרך זו כדי לסמל את הגורל הפלסטיני.

תהיה הריעה על ערפאת האיש או המנהיג כאשר תהיה — איש אינו יכול לפקפק באומץ ליבו האישי. הוא כבר עבר את המבחן העליון כמה פעמים, וזהו אחד מיסודות מנהיגותו.

ערפאת סירב השבוע לכל הנסיונות להכתיב לו תנאים מששילים. היה ברור לגמרי שמנוי וגמור עימו לצאת מטריפולי במנצח, בראש מורם, כמפקד צבא בלתי-מוכס — או למות שם במצדה פלסטינית.

שמיר, ארנס וחבריהם אינם מסוגלים להבין זאת, מפני ששכחו מזמן את הימים שבהם היו הם עצמם לוחמי-חרות. הבזו העמוק שלהם לערכים בכלל, ולפלסטינים בפרט, שיש בו נימה גזענית מובהקת, אינו מאפשר להם לראות את המציאות כהווייתה.

משום כך היה המישחק-באש

בטריפולי גם, נוסף על הכל, קצר-רוזאי ומטופש.

היה ברור מראש שיקרה אחד מן השניים:

● או שערפאת ואנשיו ייצאו בטופו של דבר על ריגליהם ונישקם, כצבא בלתי-מוכה, שעמד מול שני צבאות אדירים. במיקרה כזה יכול היה למקד את תשומת-לב העולם כולו לדראמה של טריפולי ולהוסיף מימד של פאתוס לטראגדיה הפלסטינית.

מי שמעוניין לחסל את היישות הפלסטינית ולספח את הגדה והרצועה — בוודאי לא היה יכול להיות מעוניין בכך.

אך לפני ארנס ושמיר עומד פיתוי גדול. נדמה להם שהם יכולים כיום, במאמץ קטן וכלי סיכון, להצליח במקום שאריאל שרון נכשל. לאנשים קטנים זהו פיתוי גדול מאוד.

● או שערפאת לא ייצא מטריפולי וימצא בה את מותו — ואז יהיה לגיבור לאומי ועולמי, נושא לפולחן כאלעזר בן-יאיר מורדני או כצ'ה גווארה פלסטיני, אשר ימלא רכבות צעירים פלסטיניים בשאיפת-נקם בלתי-נלאית.

במיקרה זה עלולה האש של טריפולי להבעיר ברבות הימים תבערה גדולה מאוד, שתצית את המרחב כולו, ושתגרום להרס ולחורבן גם בישראל.

ביום השלישי, אחר הצהריים, התבהרה התמונה.

אחרי שממשלת ישראל בגיעה עד לעברי פי-נחת של הרפתקה חדשה, היא נרתעה ברגע האחרון.

התנגדותה עד לאותו רגע ממש הפכה אותה, בעיני העולם, ל"משוגע הכפר". היא הפגיזה, הטביעה, איימה מן האוויר ומן היס — וכל זה כהפגנה ריקה של ביונות בינלאומית.

כך היא קיימה את התחזית: היא השחירה את פניה בעיני העולם הנאור, הגדילה את נצחונה של יאסר ערפאת, ולא השיגה שום תוצאה חיובית שהיא.